

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Method) เพื่อศึกษาภูมิหลังกันต่าง ๆ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญระดับสามภาคปลายปีการศึกษา 2518 ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเปรียบเทียบภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร นักศึกษาผู้ใหญ่ต่างจังหวัดในเมืองและต่างจังหวัดนอกเมืองว่าแตกต่างกันในด้านใดบ้าง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ สายสามัญระดับสาม ภาคปลายปีการศึกษา 2518 ในกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดในเมืองและต่างจังหวัดนอกเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 31,100 คน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนวณโดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่างประชากร¹ ปรากฏว่าต้องใช้ตัวอย่างประชากร ทั้งหมด 395 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม และได้สุ่มภาคุ่มละ 160 คน รวม 3 กลุ่มเป็น 480 คน

การสุ่มตัวอย่างประชากร

ในการสุ่มตัวอย่างประชากรนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมรายชื่อโรงเรียนผู้ใหญ่ สายสามัญระดับสาม ภาคปลายปีการศึกษา 2518

¹Taro Yamane, Statistics: An Introductory Analysis.

และจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ในแต่ละโรงเรียน ทั้งในกรุงเทพมหานครและในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีจำนวนโรงเรียน รวมทั้งสิ้น 381 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 107 โรงเรียน ต่างจังหวัดในเมือง 151 โรงเรียน และต่างจังหวัดนอกเมือง 123 โรงเรียน รวมนักศึกษาผู้ใหญ่ทั้งสิ้น 31,100 คน

2. รวบรวมรายชื่อจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งเขตการศึกษาออกเป็น 3 เขต² แล้วทำการสุ่มจังหวัดโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย³ (Simple Random Sampling) เพื่อเป็นตัวแทนของเขตการศึกษามาเขตละ 1 จังหวัดดังนี้

เขตการศึกษา 9 จังหวัดอุดรธานี

เขตการศึกษา 10 จังหวัดมหาสารคาม

เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา

3. นำรายชื่อโรงเรียนพร้อมทั้งจำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดที่สุ่มได้ มาสุ่มโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น⁴ (Stratified Random Sampling) คือจำแนกโรงเรียนตามท้องถิ่นที่ตั้ง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มโรงเรียนผู้ใหญ่ต่างจังหวัดในเมือง และกลุ่มโรงเรียนผู้ใหญ่ต่างจังหวัดนอกเมือง แล้วจึงสุ่มโรงเรียนได้ตัวอย่างทั้งหมด 24 โรงเรียน จากนั้นได้สุ่มตัวอย่างประชากรตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาที่เรียนอยู่ในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่สุ่มได้ ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

²สำนักนายกรัฐมนตรี, รายงานผู้ไม่รหนังสือในประเทศไทย, (พระนคร : โรงพิมพ์และท่าปกเจริญผล, 2517), หน้า 45 - 47.

³William G. Cochran, Sampling Techniques. (Tokyo: Charles E. Tuttle Company, 1961), p. 11.

⁴Ibid., p. 65.

ตารางที่ 1 จำนวนนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับสามของโรงเรียนผู้ใหญ่ และจำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2518 ในกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดในเมืองและต่างจังหวัดนอกเมือง

สถานที่	ชื่อโรงเรียนผู้ใหญ่	จำนวนนักศึกษา	จำนวนตัวอย่างประชากร
กรุงเทพมหานคร	วัดอัมรินทร์าราม	150	35
	วัดมกุฏกษัตริยาราม	202	47
	สุโขทัย	240	56
	วัดสุทธิวราราม	35	8
	วัดจักรวรรดิ	20	5
	วัดเจามูล	40	9
ต่างจังหวัดในเมือง อุตรธานี	อาชีวศึกษาผู้ใหญ่	110	19
	อุครพิทยานุกูล	251	44
	คริสเตียนบริการ	20	4
มหาสารคาม	เมืองมหาสารคาม	156	27
	ผดุงนารี	40	7
นครราชสีมา	บ้านจอหอ	80	14
	โยธินนุกูล	142	25
	บ้านศิวิลละเลิง	115	20
ต่างจังหวัดนอกเมือง อุตรธานี	หนองหานพิทยาคม	45	12
	บ้านผ เมือง	55	15
	หนองบัววิทยาการ	53	14
มหาสารคาม	โกสุมพิสัย	87	23
	วังยาววิทยา	50	13
	บ้านหนองสระพัง	25	6
	บร บือ	101	27
นครราชสีมา	แหลมทองวิทยานุสรณ์	70	19
	โนนไทย	61	16
	สีคิ้ว (ส่วสกีผดุงวิทยา)	58	15
	รวม	2,206	480

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม⁵ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามโดยศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากผลงานการวิจัยอื่น ที่ศึกษาเรื่องคล้ายคลึงกัน เช่น งานวิจัยของวิทยา รัตนวิจิตร⁶ สมใจ หอมเย็น⁷ และอรุณศรี อนันตรศิริชัย⁸ แล้วดัดแปลงแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามนั้นให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะนำไปใช้แบบสอบถามนี้มีทั้งคำถามปลายเปิด(Open Ended) จำนวน 3 ข้อ และคำถามปลายปิด(Close Ended) จำนวน 14 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบในคำถาม เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ ผู้แนะนำให้เข้าเรียนการศึกษานักผู้ใหญ่ เหตุผลที่เข้าเรียนการศึกษานักผู้ใหญ่ จุดมุ่งหมายในการเรียนและเมื่อเรียนจบแล้ว เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้วได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้(Try Out) กับนักศึกษานักผู้ใหญ่ระดับสาม โรงเรียนผู้ใหญ่วิเศษวิทยาคม จำนวน 40 คน หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้มาเพิ่มเติมข้อคำถามบางประการให้เหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาบางตอน

⁵ คุภาคนวก ก. ของวิทยานิพนธ์นี้

⁶ วิทยา รัตนวิจิตร, "สถานภาพทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมของนักเรียนต่างจังหวัดที่เรียนอยู่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษามหิดลวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา). หน้า 103 - 104.

⁷ สมใจ หอมเย็น, "การเปรียบเทียบสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาวะส่วนตัวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา มหิดลวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา). หน้า 155 - 157.

⁸ อรุณศรี อนันตรศิริชัย, "ภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาและเด็กไม่มีปัญหาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา มหิดลวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา). หน้า 56 - 62.

ที่ผู้ตอบไม่เข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขเพิ่มเติมเป็นครั้งสุดท้าย จนถึงได้ว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำไปพิมพ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิหลังของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม ที่อยู่ในต่างจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งในเมืองและนอกเมือง ตั้งแต่วันที่ 23 ธันวาคม - 29 ธันวาคม 2518 โดยนำจดหมายแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากกองการศึกษาผู้ใหญ่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการถึงศึกษานิเทศก์การศึกษาผู้ใหญ่ และอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนผู้ใหญ่ เมื่อเดินทางไปจังหวัดต่าง ๆ ที่สุ่มได้ ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์การศึกษาผู้ใหญ่ นำไปติดต่อกับอาจารย์ใหญ่โรงเรียนผู้ใหญ่ เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามกับนักศึกษาผู้ใหญ่ และรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง สำหรับข้อมูลของนักศึกษาผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานครนั้น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม - 6 มกราคม 2519 โดยนำจดหมายแนะนำตัวดังกล่าวไปยังอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนผู้ใหญ่ที่สุ่มได้ เพื่อขออนุญาตใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงได้ไปติดต่อกับอาจารย์ผู้สอนเพื่อขออนุญาตใช้เวลา ให้นักศึกษาผู้ใหญ่ตอบแบบสอบถาม แล้วคอยรับคืนด้วยตนเอง

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการตัวอย่างประชากรทั้งหมด 480 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาผู้ใหญ่แต่ละกลุ่มในโรงเรียนผู้ใหญ่จำนวนมากกว่าที่ต้องการเพื่อจะได้มีจำนวนเพียงพอ หลังจากที่ได้คัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน 480 ฉบับ มาแจกแจงความถี่ โดยจำแนกตามลักษณะที่ต้องการจะศึกษา การแจกแจงตามลักษณะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดเป็นความถี่ (Nominal Scale)

ผู้วิจัยนำคะแนนทั้งหมดมาวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าร้อยละของลักษณะภูมิหลังทุกด้านของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสาม ที่เรียนในกรุงเทพ - กรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดในเมือง และต่างจังหวัดนอกเมือง

2. หาค่าเฉลี่ย⁹ (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน¹⁰ (Standard Deviation) ของอายุ รายได้ จำนวนปีหลังจากจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าและคะแนนที่สอบได้คิดเป็นร้อยละ เมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามจำแนกตามท้องถิ่นที่เรียน

3. เปรียบเทียบภูมิหลังด้าน อายุ รายได้ จำนวนปีหลังจากจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าและคะแนนที่สอบได้คิดเป็นร้อยละเมื่อจบประถมศึกษาปีที่ 4 หรือเทียบเท่าของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับสามที่เรียนในกรุงเทพมหานคร ต่างจังหวัดในเมือง และต่างจังหวัดนอกเมือง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดทางเดียว¹¹ (One Way Analysis of Variance) ถ้าการทดสอบความแตกต่างเหล่านี้ปรากฏว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างพหุคูณ (Multiple Comparison Tests) โดยการทดสอบค่าที¹² (t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคู่ของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนอยู่ในแต่ละท้องถิ่น

4. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างท้องถิ่นที่เรียนกับภูมิหลังด้านเพศ สถานภาพการสมรส อาชีพ พื้นความรู้เดิมก่อนเข้าเรียนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ ผู้แนะนำให้เข้าเรียนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ เหตุผล

⁹Henry E. Garrett, Statistics in Psychology and Education, (Bombay: Vakile Feffer and Simons Private Ltd., 1967), p. 27.

¹⁰Ibid., p. 53.

¹¹John A. Ingram, Introductory Statistics, (California: Cummings Publishing Company, 1974), pp. 274 - 280.

¹²B.J. Winer, Statistical Principles in Experimental Design, (2d ed.; New York: McGraw - Hill Book Company, 1971), p. 202.

ที่เรียนการศึกษานักเรียนใหญ่ตลอดจนจุดมุ่งหมายในการเข้าเรียนการศึกษานักเรียนใหญ่และจุดมุ่งหมายเมื่อเรียนการศึกษานักเรียนใหญ่จบแล้ว โดยการทดสอบค่าไคสแควร์¹³ (Chi-Square Test) ตามผลการทดสอบค่าไคสแควร์ของภูมิภาคหลังบ้านไคมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะหาความแตกต่างระหว่างสัดส่วนของในแต่ละภูมิภาคเหล่านี้ของนักศึกษานักเรียนใหญ่ที่เรียนในแต่ละท้องถิ่น โดยการทดสอบค่าซี¹⁴ (Z-test) แล้วจัดเรียงลำดับสัดส่วนของในแต่ละภูมิภาคหลังจากสูงไปต่ำจำแนกตามท้องถิ่นที่เรียน โดยพิจารณาจากค่าซี เพื่อเปรียบเทียบว่านักศึกษานักเรียนใหญ่ที่เรียนในท้องถิ่นต่างก็มีภูมิภาคหลังบ้านไคแตกต่างกัน

¹³ J. P. Guilford, Fundamental Statistics in Psychology and Education, (4th ed., New York: McGraw-Hill Book Company, 1965), pp. 234 - 237.

¹⁴ Paul Blommers and E. F. Lindquist, Elementary Statistical Methods in Psychology and Education, (Boston: Houghton Mifflin Company, 1960), p. 320